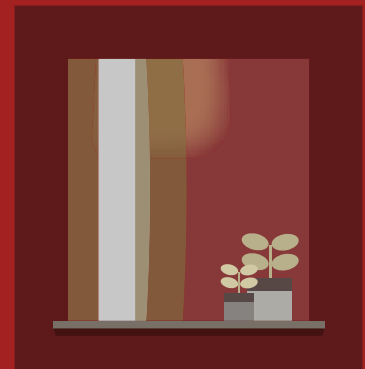
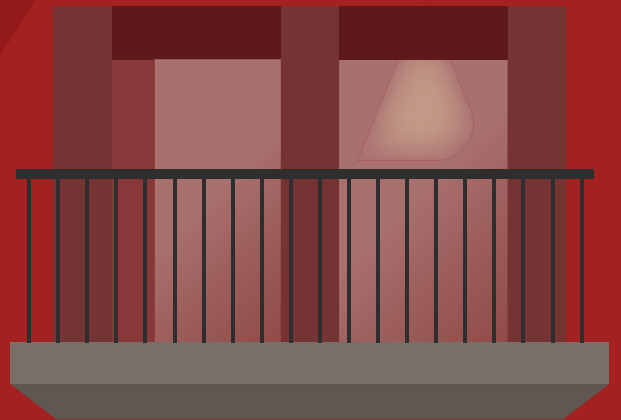
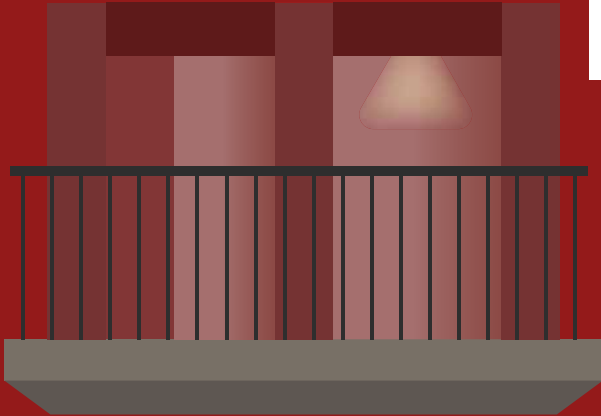

Brandsäkerhet i hemmet

För äldre och riskutsatta

Innehåll:

	När du känner till riskerna är det lättare att göra något åt dem	3
	Inte kunna upptäcka eller agera vid brand	4
	Glömma mat på spisen	5
	Rökning	6
	Levande ljus	6
	Elektrisk utrustning	7
	Värmekällor	8
	Belysning	8
	Checklista	9-11

När du känner till riskerna är det lättare att göra något åt dem

Att sätta upp brandvarnare och skaffa en brandsläckare är ett enkelt sätt att öka tryggheten i hemmet. Men för den som inte kan höra brandvarnaren eller agera snabbt om det brinner behövs andra åtgärder.

Brandsäkerhetsarbete handlar oftast om enkla förändringar man kan göra på egen hand. Som anhörig kan du göra stor skillnad bara genom att berätta att du upptäckt något som innebär en brandfara.

Den här broschyren hjälper dig att identifiera brandrisker och skapa brandsäkra hem hos äldre och personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar. Vi har delat upp den efter olika typer av risker. Längst bak finns checklistor för det praktiska arbetet.

Kom ihåg att brandskyddet behöver underhållas. Man kan till exempel få nya förutsättningar eller skaffa sig nya vanor. Ta därför fram den här broschyren med jämna mellanrum för att underhålla brandskyddet hemma.

Du kan få hjälp!

Ofta går det att ansöka om bidrag för flera av de hjälpmedel som vi tar upp i broschyren, hos antingen kommunen eller regionen. Det kan också gå att få hjälp att installera dem.

Många kommuner erbjuder så kallade "fixartjänster" för hjälp med vardagliga sysslor, till exempel att byta batterier i brandvarnaren. Det går också att ansöka om bostadsanpassningsbidrag för fasta installationer som spisvakt eller rullstolsramp.

I en del kommuner kan man ansöka om brandvarnare kopplad till sitt trygghetslarm. Om man har svårt att uppfatta ljudet från brandvarnare kan man få hjälp med olika typer av varseblivningshjälpmedel. Ofta är det audionomer på hörselklinik som skriver ut sådana hjälpmedel.

Kontakta biståndshandläggare

Kommunens biståndshandläggare utreder olika personers behov av stöd i hemmet. Biståndshandläggaren har till uppgift att informera om vad kommunen kan hjälpa till med och hur olika typer av stöd fungerar. De hjälper också till med att göra ansökan. Ta kontakt med din kommun för att veta mer om vilket stöd du kan få.

Mer information

Det går bra att kontakta oss för att få rådgivning i brandskydd och brandsäkerhet. Vår rådgivning är öppen helgfria vardagar kl 9-12. Skicka ett mejl till radgivning@sbff.se eller ring 08-721 25 00. Du kan också läsa mer om brandskydd på www.sbff.se.

Inte kunna upptäcka eller agera vid brand

Checklistan: fråga 1-10

För att kunna agera om det börjar brinna i hemmet måste man kunna

- upptäcka branden
- klara av att släcka eller
- sätta sig i säkerhet.

Om man inte kan höra brandvarnaren eller har svårt att sätta sig i säkerhet finns det andra lösningar.

Vidarekopplat larm för rörelsehindrade

För den som inte själv kan sätta sig i säkerhet eller på egen hand larma kan det vara lämpligt att ansluta brandvarnare till ett befintligt trygghetslarm.

Om det börjar brinna går en signal till en larmcentral som kan vidarebefordra larmet till räddningstjänsten. Det finns även brandvarnare som kan anslutas till en larmcentral utan att kopplas via ett trygghetslarm.

Brandvarnare för hörselskadade

En brandvarnare reagerar på rök eller värme och tjuver för att man ska upptäcka att det brinner. För den som har svårt att höra ljudsignalen, finns brandvarnare som signalerar med blixtljus eller vibration.

Lätta handbrandsläckare för muskelsvaga

Handbrandsläckare är bra för att släcka bränder i hemmet. I vanliga fall rekommenderar Södertörns brandförsvarsförbund 6 kg pulversläckare. För personer med nedsatt muskelstyrka kan det vara bättre med två eller flera mindre brandsläckare.

En brandvarnare måste signalera på ett sätt som den boende kan upptäcka.

Ljud, blixtljus och vibration är några signalalternativ.

Mobil sprinkler

Om det du gjort inte ger ett tillräcklig brandsäkert hem, eller om du har svårt att ta dig ut själv, kan det vara klokt att installera en mobil sprinkler. Det gäller särskilt om det finns en tydlig brandrisk i kombination med svårighet att hantera en eventuell brand, till exempel sänggrökning kombinerat med rörelsehinder. Fastighetsägaren kan behöva godkänna installation av mobil sprinkler.

Glömma mat på spisen

Checklistan: fråga 11-14

De flesta av alla bostadsbränder börjar på spisen. Det vanligaste är att personen som lagar mat lämnar spisen och att kastrullen kokar torr. Spisbränder kan även bero på att det har legat brännbart material på eller nära spishällen. Det finns teknisk utrustning som kan hjälpa till att förebygga bränder på spisen. Att ha säkrare rutiner i köket gör också stor nytta.

Säker matlagning

Säkra rutiner för matlagning i hemmet:

- Förvara inte saker som kan börja brinna för nära spisen.
- Se till att ha en brandvarnare i anslutning till köket.
- Laga inte mat om du har druckit alkohol, är psykiskt ur balans eller äter starka mediciner.
- Gå inte och lägg dig när du lagar mat.

Spisvakt

Spisvakten har både timer- och övervakningsfunktion som gör att elen till spisen bryts vid brandfara. Spisvakter passar hos personer som har problem med minnet, missbruksproblem, lätt att somna eller stressrelaterade problem som gör att man tappar fokus.

Spisvakt och spistimer är bra hjälpmedel för den som lätt glömmat mat på spisen.

Spistimer

En spistimer fungerar som en slags spärrfunktion eftersom den gör att det krävs flera handgrepp för att koppla på spisen.

De flesta spistimrar bryter elen till spisen först efter 30 minuter eller mer. Då har det redan gått tillräckligt lång tid för att det ska kunna börja brinna. Därför ger en spistimer inte lika bra skydd som en spisvakt, men kan vara ett billigare alternativ.

Rengöra spisfläkten

Det är vanligt att spisbränder sprider sig till övriga delar av bostaden via spisfläkten. Rengör filtren från fett regelbundet så minskar risken att en brand på spisen sprids vidare.

Påminnelsesystem

Ett påminnelsesystem hjälper till att hålla reda på vilken elektrisk utrustning som är tillslagen och vilken som är frånslagen. Påminnelsesystemet kan hjälpa till att förebygga bränder som orsakas av att elektrisk utrustning glöms påslagen. Dessutom bidrar det till att minska oro för om den elektriska utrustningen slagits av eller inte. Påminnelsesystem kan kräva en fackman för att installera men ökar å andra sidan både den upplevda och faktiska tryggheten.

Påkopplingskydd på spisen

Ett alternativ är att sätta en spärr på spisen som gör den svårare att koppla på. Det kan vara en bra lösning när en person i hemmet inte bör använda spisen medan andra kan göra det. Om ingen i hemmet ska använda spisen - koppla ur den helt.

Rökning

Checklistan: fråga 15–18

Rökning är den vanligaste orsaken till att människor dör i bränder. För människor över 65 år orsakas minst en tredjedel av alla dödsbränder av rökning. Oftast startar branden i möbler som den rökande sitter eller ligger i. Det är inte heller ovanligt att rökarens kläder börjar brinna av cigarettglöd.

Minska brandrisken vid rökning

Ett bra sätt att minska risken är att röka på ett mindre brandfarligt sätt. Här kommer några tips till rökare:

- Rök inte när du ligger eller sitter i en säng, en soffa eller andra stoppade möbler. Detta gäller särskilt om du lätt somnar eller är påverkad av alkohol eller mediciner.
- Stå eller sitt med en bordsskiva, eller annat svårantändligt material, mellan cigaretten och kläderna.

- Använd inte kläder av tyger som lätt börjar brinna som fleece eller syntetmaterial. Undvik även vida ärmar där en cigarett eller glöd lätt kan trilla ner.

Det allra säkraste är förstås att inte röka inomhus över huvud taget.

Ett glas vatten släcker liten eld

Ett glas vatten räcker så gott som alltid för att släcka en brand under de första sekunderna. Därför är det bra att alltid ha ett glas vatten till hands när man röker.

Rökförkläde och brandsäkra sängkläder

Ett rökförkläde hindrar att en tappad cigarett eller glöd utvecklas till brand. Det finns också flamsäkra sängkläder för den som röker i sängen. De är ofta gjorda av fiber av olika slag eller 100% bomull som är behandlade med ett självsläckande material. De är lika bekväma som vanliga sängkläder.

Levande ljus

Checklistan: fråga 19–21

Ljusbränder beror oftast på att ett ljus tänder eld på lös inredning som en duk eller en gardin. När det gäller dödsbränder är det vanligt att kläder börjar brinna av ljuset. Den här typen av bränder kan förebyggas med förändrat beteende och bättre vanor.

Elektriska ljus – bra alternativ

Elektriska ljus som drivs med batterier är billiga, ger en hög mysfaktor och sänker brandrisken betydligt jämfört med levande ljus.

Rätt placering av ljus

- Använd bara ljusstakar av material som inte kan börja brinna.

- Placera ljusen stadigt så att de inte kan välta eller falla ner.
- Underlaget ska vara obrännbart eller svårantändligt.
- Ljus ska inte stå ovanpå något som är tillverkat av plast.
- Se till att ljusen står på ett säkert avstånd från material som kan börja brinna.
- Undvik att ställa ljus i ett fönster med hängande gardiner.
- Se till att små barn och husdjur inte kan nå ljusen.

Rätt klädsel

Det är inte ovanligt att kläder som antänds av levande ljus leder till dödlig utgång. En trolig orsak är att personens kläder hänger löst och därför kommer i kontakt med ljusets låga. Undvik därför lösa kläder och kläder med vida ärmar när levande ljus är tända så minskar brandrisken.

Elektrisk utrustning

Checklistan: fråga 22–26

Elbränder kan bero på fel i den elektriska utrustningen, att den glömts i påslaget läge, att den blivit gammal eller att den använts på fel sätt. De vanligaste bränderna i elektrisk utrustning börjar i laddare, tvättmaskiner, diskmaskiner, torktumlare, TV och kyl/frys.

**Byt ut skadade sladdar
liksom apparater som låter
konstigt eller luktar bränt.
Se till att elektrisk
utrustning är fri från da**

Ladda säkert

- Ladda på svalt, hårt underlag med avsedd och CE-märkt laddare. Ladda inte i sängen, soffan eller i direkt solljus.
- Undvik laddning i hallen. Hallen är din säkraste utrymningsväg och den vill du inte blockera genom en brand.
- Ladda när du är vaken. Om du måste ladda när du sover kan en säkerhetstimer förebygga brand.

Rent och dammfritt

Många elbränder startar av att damm börjar brinna i ett eluttag eller i en elektrisk apparat. Rengör elektrisk utrustning från damm och smuts genom att dammsuga eller damma noga. Elektrisk utrustning ska heller inte vara täckt av exempelvis filter eller tidningar. Övertäckning kan innebära att den luft som ska kyla utrustningen stängs ute och att utrustningen därför blir överhettad.

Gammal elektronik

Byt ut all elektronik som börjar få spröda sladdar eller där ledningarnas isolering ser skadad ut. Byt också ut elektrisk utrustning som låter konstigt eller som luktar bränt.

Jordfelsbrytare

Vissa bränder orsakas av att skyddshöljet mellan ledningar är trasigt och att strömmen leds där den inte ska ledas. En jordfelsbrytare har till uppgift att hindra den typen av skador. Samtidigt ökar den skyddet mot bränder genom att bryta strömmen. Jordfelsbrytare bör finnas i alla bostäder.

Säkerhetstimer

En säkerhetstimer kan förebygga bränder som orsakas av att elektrisk utrustning glöms i påslaget läge och bidrar till att minska oro. Kaffebryggare, strykjärn, laddare och liknande som endast ska vara påslagen en kort tid är lämpliga för säkerhetstimer. Den bryter strömmen automatiskt efter en bestämd tid som du ofta väljer själv.

Påminnelse-system

Med ett påminnelse-system kan man se på en display vilken elektronisk utrustning som är påslagen, vilket kan minska oron att glömma att slå av elektrisk utrustning. Displayen kan placeras till exempel vid sängen eller ytterdörren. Det går också att ha den som app i sin mobiltelefon, eller på en nyckelbricka.

Tvättmaskin/torktumlare/ diskmaskin

Torktumlare, tvätt- och diskmaskiner orsakar många bränder i bostäder. Se till att någon är hemma – och vaken – när de används. Om man måste lämna dem utan bevakning bör det absolut finnas brandvarnare i samma rum som maskinerna.

Värmekällor Checklistan: fråga 27-29

Genom att ta reda på hur värmekällor ska, och inte ska, användas kan man förebygga många bränder.

Värmefilt

Det är viktigt att värmefiltens alltid är ordentligt utrullad så att den inte blir överhettad. Kom ihåg att ta ut sladden när filten inte används.

Eldstad

Eldning i eldstäder leder till flera bränder varje år. Det beror oftast på att man lägger för mycket ved på elden eller att aska och glödrester hanteras fel. Elda aldrig mer än vad eldstaden är konstruerad

för. Tre kilo ved per timme är en bra tumregel. Använd aldrig blöt ved, och se till att eldstaden får vila minst lika länge som du använt den. Aska och glödrester ska läggas i en behållare av obrännbart material, exempelvis en kastrull eller en plåthink med lock. Behållaren bör stå utomhus på ordentligt avstånd från husfasad och brännbara material.

Bastu

En brand som startar i en bastu orsakas ofta av att bastun använts till något den inte är avsedd för, till exempel för torkning av kläder eller som förråd. Minska risken genom att inte förvara saker som kan börja brinna i bastun. Skruva även ur säkringarna om aggregatet används sällan så undviker du att det slås på av misstag.

Belysning Checklistan fråga: 30-31

Belysning som placeras för nära eller på saker som kan börja brinna är en orsak till brand i bostäder. Att använda fel glödlampa för armaturen är en annan vanlig brandorsak.

Rätt glödlampa

Tänk på att glödlampor ska vara av rätt typ för den armatur de används i. LED-lampor förbrukar betydligt mindre energi än glödlampor och halogenlampor och behöver därför inte bytas ut lika ofta. De släpper dessutom bara ut en liten mängd värme eller ingen alls, vilket förebygger risken för brand.

Rätt placering och stabil lampfot

Se över hur lamporna i bostaden är placerade och vilken typ av lampfot som används. Lampor ska inte finnas i direkt närhet till brännbart material och det ska inte finnas risk för att glödlampan kan

täckas av brännbart material, exempelvis en filt eller en gardin. Kontrollera att alla lampfötter är stabila så att lampan inte kan välta eller trilla ner och antända inredning. Spotlights som kläms fast eller fästs med skruvplattor bör inte sitta ovanför sängar, soffor eller andra stoppade möbler.

Använd inte lampor med högre watt än vad armaturen tål. Använd helst LED-lampor.

Checklista

Checklistan hjälper dig att upptäcka brandrisker i ett hem och bestämma ett bra sätt att komma till rätta med dem. Frågorna tar upp de vanligaste riskerna och vilka tecken du kan leta efter. Låt listan bli ditt enkla rapporteringssystem i det praktiska brandskyddsarbetet. Använd checklistan med jämna mellanrum för att upptäcka eventuella nya risker.

Boendemiljö

1. Finns det ovanligt mycket brännbart material i hemmet? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

2. Saknas det en fungerande brandvarnare? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

3. Behöver den boende hjälp att testa brandvarnaren och byta batterier? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

4. Har den boende svårt att höra brandvarnaren? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

5. Har den boende svårt att ringa 112 själv? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

6. Har den boende svårt att ta sig ut på egen hand? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

7. Saknas utrustning som den boende kan hantera för att släcka en mindre brand själv (exempelvis handbrandsläckare och brandfilt)? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

8. Behöver den boende lära sig hur hen ska agera om det börjar brinna? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

9. Har den boende svårt att komma ihåg saker? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

10. Använder den boende alkohol eller starka mediciner? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Glömma mat på spisen

11. Lagar den boende mat själv?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Om nej, gå vidare till nästa avsnitt.

12. Finns det risk att den boende glömmar mat på spisen?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

13. Ligger det brännbart material vid eller på spisen?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

14. Är det smuts och fett i spisfläkten?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Rökning

15. Röker den boende?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Om nej, gå vidare till nästa avsnitt.

16. Brukar den boende röka i sängen eller i andra stoppade möbler?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

17. Slänger den boende fimparna på ett osäkert sätt?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

18. Finns brännmärken efter cigaretter på golv, möbler eller tyger?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Levande ljus

19. Använder den boende levande ljus?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Om nej, gå vidare till nästa avsnitt.

20. Står ljusen på ett underlag som kan välta eller börja brinna?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

21. Står ljusen nära gardiner, på dukar eller annat som lätt kan börja brinna?

Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Elektrisk utrustning

22. Saknar laddarna CE-märkning? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

23. Finns det sladdar och stickkontakter som är slitna eller dammiga? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

24. Om elektronik skulle börja brinna, blockeras utrymningsvägen då? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

25. Saknas brandvarnare i närheten av vitvaror? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

26. Saknas jordfelsbrytare? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Värmekällor

27. Om det finns eldstad, eldar den boende på ett sätt som innebär risker? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

28. Om det finns eldstad, läggs aska och glödrester någonstans där det kan börja brinna? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

29. Om det finns bastu, används den till förvaring? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Belysning

30. Finns det brännmärken efter glödlampor på exempelvis lampskärmar? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

31. Finns det risk att någon lampa ramlar ner på tygklädda möbler, mattor eller gardiner? Ja ☐ Nej ☐

Åtgärd/kommentar:

Övriga anteckningar

Anteckningar:

Enkla insatser och
goda vanor räcker ofta
långt för att brandsäkra
ett hem.

Södertörns brandförsvarsförbund

Adress: Mogårdsvägen 2, 143 43 Vårby

Telefon: 08-721 22 00

E-post: info@sbff.se

Följ oss gärna på www.sbff.se facebook.com/sodertorn instagram.com/sodertorns_brandforsvar